

Föreningen Svenska Tecknare – Liten deklarationshandledning (Inkomståret 2016)

När skall deklarationen lämnas och vilken blankett skall användas?

Du som är anställd och erhåller kontrolluppgift på alla inkomsterna skall lämna en s.k. inkomstdeklaration 1 som Skatteverket sänder direkt till dig. En förtryckt blankett kommer att skickas ut mellan slutet av mars och mitten av april. I blanketten finns redan de flesta uppgifter förtryckta dock inte de kostnader du tänker yrka avdrag för. Dessa måste du själv fylla i, lämpligt på en bilaga som du bifogar blanketten. Deklarationen skall lämnas senast den 2 maj 2017.

Har du näringsinkomst (du betalar själv de sociala avgifterna = egenavgifterna) eller är delägare i handelsbolag skall du lämna en Inkomstdeklaration 1. Dina näringsinkomster och kostnader skall du då redovisa på blankett NE eller N3A. NE- respektive N3A-blanketten bifogar du till inkomstdeklarationsblanketten. Denna skall lämnas senast den 2 maj 2017. Hinner du inte lämna blanketten då, måste du senast 10 dagar före den 2 maj begära anstånd med att få lämna den vid en senare tidpunkt.

Deklarera på Internet

Sedan en tid tillbaka finns det möjlighet för näringsidkare att lämna in skattedeklaration, deklarerat näringsverksamhet med hjälp av e-legitimation, via sms, använda skatteverkets app samt ta del av skattekontoutdrag via internet. Mer information om detta finns att läsa på Skatteverkets hemsida www.skatteverket.se, under rubriken e-tjänster.

Nyheter i årets deklaration

Det är väldigt få nyheter i årets inkomstdeklaration.

Några av nyheterna är följande:

- Slopade skattereduktion för privatpersoner för gåvor till ideell verksamhet.
- Avdraget för privat pensionssparande har sänkts från 1.800 kronor till 0 kronor. Du som har enskild näringsverksamhet eller aktiebolag kan göra avdrag där enligt nedan.
- Slopade tak och ändrad beräkning för uppskovsbelopp för privatpersoner vid bostadsförsäljning från den 21:a juni 2016. Läs mer på skatteverkets webbplats om en försäljning har skett av privatbostad efter det datumet.

Avdragsmöjligheter

Som allmän regel gäller att avdrag medges för alla kostnader för intäkternas förvärvande. För att bestyrka din rätt till avdrag måste du kunna verifiera dina kostnader. Därför skall du alltid begära kvitton på alla dina inköp. På kvittot skall det framgå vem som är köpare och säljare och vad som är köpt, så det duger inte alltid med ett kassakvitto utan det bör vara ett skrivet sådant om beloppet är över 500 kr. På kvittot ska alltid framgå hur stor del av beloppet som är mervärdesskatt (moms) om man ska kunna få avdrag för moms.

Avdrag kan ges för följande

1. Arbetsmaterial	11. Kontorskostnader
2. Löner för ev. anställda	12. Försäkring av rörelse
3. Sociala avgifter för ev. anställda	13. Facktidningar, facklitteratur
4. Resor och hotellkostnader mm	14. Köpta tjänster
5. Bilkostnader	15. Serviceavgift
6. Representation	16. Räntor på i rörelsen upptagna lån
7. Frakter, reklam, annonser	17. Värdeminskning av inventarier, maskiner
8. Utställningskostnader	18. Nedskrivning av kundförlust
9. Lokalhyra	19. Pensionsförsäkring
10. Telefon och el	20. Egenavgifter

Avdrag som medges

1. Arbetsmaterial innefattar alla inköp av material som används under året.
2. Avdrag medges för anställds lönekostnad. Observera att för varje anställd som har intjänat 100:- eller mer under året ska en kontrolluppgift lämnas. Arbetsgivaravgifter betalas av arbetsgivare som under ett år ger ut en ersättning på minst 1.000:- till någon anställd eller arbetstigare.
3. Avdrag medges för sociala avgifter för anställd. För näringsidkaren själv medges schablonavdrag (25 %) för egenavgift.
4. Resor och hotellkostnader är avdragsgilla kostnader under förutsättning att kostnaderna har omedelbart samband med näringsverksamheten.

Vad gäller konstnärlig verksamhet har man från lagstiftarens sida betonat resornas betydelse i den konstnärliga verksamheten. Resorna kan ingå som ett naturligt led i verksamheten. Kostnaderna för sådana resor är avdragsgilla i den mån de inte utgör personliga levnadskostnader. Om resan företagits till något resmål, som ur turistisk synpunkt är populärt utgör detta inte något hinder för avdrag för resekostnaderna.

För att underlätta Skatteverkets bedömning om avdrag för resekostnader skall man för varje resa ange resmål, syftet med resan samt specificera kostnaderna.

5. Enskild näringsidkare och delägare i handelsbolag kan bli beskattad för bilförmån, om bilen utgör inventarium i verksamheten dvs. står bokförd som tillgång i bokslutet (eller om bilen leasas och kostnaderna för det bokförts i näringsverksamheten). Avdrag medges i näringsverksamheten för bilens samtliga kostnader, inklusive värdeminskningssavdrag. Förmånsvärderingen sker på samma sätt som för anställda. Förmånsvärdet räknas fram enligt regler fastställda av Skatteverket och baseras på bilmodell, basbelopp och statslåneränta. Förmånsvärdet beräknas exklusive drivmedel. Kostnad för drivmedel som används för körning i näringsverksamheten är avdragsgill medan kostnad för drivmedel som används för privat körning utgör en privat levnadskostnad och förmånsbeskattas den som kört privat. På grund av detta är det viktigt att ha en körjournal där man löpande antecknar körd sträcka och vad körningen avser. Hur man räknar fram förmånsvärdet framgår av "Skatteregler för enskilda näringsidkare", som finns på Skatteverkets hemsida.

Om man inte har någon bil i verksamheten kan man göra avdrag för körning med egen bil med 18:50 kronor per mil som man kör i verksamheten. Även i detta fall måste man ha en körjournal där körd sträcka i näringsverksamheten framgår.

6. Representationskostnader är avdragsgilla under förutsättning att representationen har omedelbart samband med att inleda eller upprätthålla affärsförbindelser i näringsverksamheten. På restaurangnotan skall anges vilka personer som deltog, deras anknytning till din verksamhet och syftet med representationen. Skatteverket har fastställt följande maximala avdrag per person:

Inkomståret 2014 är avdragsgill kostnad inkl. vin och sprit 90 kr per måltid och person, vad gäller momsen se stycket nedan. För övriga evenemang, exempelvis teaterbiljetter, är avdragsbegränsningen 180 kr + moms 45 kr per person.

Regler fr.o.m. 2012-01-01 vad gäller mervärdesskatt och representation

Den 1 januari 2012 sänktes restaurangmomsen från 25 % till 12 % vilket medför att momsen vid representationskostnader förändras mot tidigare. Momssänkningen gäller inte sprit, vin eller starköl, som fortfarande har 25% moms. Därför så måste man vid bokföring av en representationsmåltid fördela momsen ifall den innehåller både mat (12 %) och alkohol (25 %) .Antingen kan man göra ett schablonmässigt avdrag för momsen med 14 kr. Denna beräkning är baserad på att den huvudsakliga delen av en representationsmåltid (ca 75%) bör gå till kostnaden för mat. Eller så får momsavdraget fördelas proportionellt, och andelen alkoholdryck beräknas utifrån den verkliga kostnaden för måltiden. Det är inte tillåtet att som tidigare yrka ett momsavdrag med 25% på hela avdragsramen, dvs 22,50 kr. Om sprit, vin eller starköl inte ingår i representationsmåltiden får avdrag bara göras med 10,80 kr, dvs 12% på 90 kr

7. Frakter, reklam, annonser samt emballage kan exempelvis hänföras till utställningskostnader när du har separat utställning. I övrigt bör de behandlas separat vid t ex samlingsutställning där, i regel, enda utgiften rör sig om frakt och emballage.
8. Under utställningskostnader tar du upp allt som har med utställningen att göra: hyra, katalog, annonser, porto, representation, telefon, material, försäkring, resor samt ovan angivna frakt- och emballagekostnader. Har du haft merkostnader för uppehälle vid långvarig vistelse utom hemorten i samband med utställning bör du även ta upp dessa.

9. Hyra för lokal ej inrymd i bostaden är alltid avdragsgill. Har man haft särskilt inrättat arbetsrum i en hyresrätt eller bostadsrättslägenhet, t ex en ateljé, får man avdrag med så stor del av bostadskostnaderna som ateljéytan utgör av den totala bostadsytan. Om det inte finns särskilt inrättat arbetsrum kan avdrag i näringsverksamheten ändå medges med ett schablonbelopp. En förutsättning är att man utfört minst 800 timmars arbete i bostaden. Man får då avdrag med schablonbeloppet. Detta är 2 000 kr om arbetet utförts i egen eller makes/makas fastighet. I andra fall, exempelvis egen hyrd lägenhet eller bostadsrätt är schablonavdraget 4.000 kr. Observera att avdragen gäller per år.

Om privatbostaden är en egen villa/radhus och en särskild del har inrättats för näringsverksamheten, får avdrag göras för skälig andel av kostnaderna för värme, vatten och avlopp samt elektrisk ström. Även andra kostnader som är direkt betingade av verksamheten får dras av. Observera att mer allmänna omkostnader som exempelvis reparation av husfasaden aldrig kan yrkas avdrag för. För räntekostnader på lån yrkar man avdrag i den privata deklARATIONEN under inkomst av kapital. För gemensamma lån proportioneras avdraget.

10. Har du endast telefon i bostaden får du dra av skälig andel av din privata teleräkning, dock ej någon del av abonnemangsavgiften eller radio- och TV-licenskostnaderna.
11. Kontorskostnader är avdragsgilla. I denna grupp ingår sk förbrukningsmaterial t ex brevpapper, pennor, fakturor mm.
12. Avdrag medges för premier för försäkring av näringsverksamheten.
13. Kostnader för facklitteratur och tidningar är avdragsgilla under förutsättning att kostnaden har omedelbart samband med förvärvsverksamheten.
14. Avdrag för köpta konsulttjänster är helt beroende på om det arbete som är köpt är att betrakta som ett normalt led i förvärvsverksamheten eller ej. Således medges t ex avdrag om hantverkare anlitas vid grafiskt arbete. Kostnad för t ex hjälp med upprättande av självdeklaration är inte avdragsgill.
15. Serviceavgift som du betalat till Svenska Tecknare Service AB, 1.548 kr inkl moms är avdragsgill.
16. Räntor är avdragsgilla i näringsverksamheten på lån som upptagits för näringsverksamheten.
17. Det finns två typer av avskrivningsmöjligheter:
1. Räkenskapsenlig avskrivning. För att den skattskyldige skall ha rätt till räkenskapsenlig avskrivning fordras en ordnad bokföring med resultat- och balansräkning. Vidare måste bokföringen skapa trygghet för att eventuella vinster vid en försäljning kommer upp till beskattning.
 2. Restvärdeavskrivning, används av de som inte upprättar något bokslut. För inventarier som har en livslängd av högst 3 år får avdrag för anskaffningskostnaden göras på en gång.
18. Nedskrivning av kundfordringar medges om det kan anses vara sannolikt att fordran helt eller delvis är osäker. Om avdrag erhållits för sådan nedskrivning och om nedskrivningen sedan återvinnes så skall återvinningen då tas upp till beskattning.

19. Fysiska personer som driver näringsverksamhet har rätt att göra avdrag i näringsverksamheten för egna pensionsförsäkringspremier. Om du har inkomst av aktiv näringsverksamhet har du rätt att göra avdrag med 35% av inkomsten av näringsverksamheten (maximalt avdrag 443.000:- för 2016). Reglerna om hur stort avdrag man får göra är ganska trassliga. Man kan läsa om detta i "Skatteregler för enskilda näringsidkare beskattningsår 2016", som kan erhållas från Skatteverkets hemsida. En särskild skatt "särskild löneskatt" tas ut på betalda pensionspremier med 24,26%. Denna kommer på slutskattsedeln.
20. På blanketten NE får du göra ett schablonavdrag med 25 % för beräknade sociala avgifter, s.k. egenavgifter..

Ej avdragsgilla kostnader

Böter, exempelvis parkeringsböter, är icke avdragsgilla kostnader, ej heller restavgifter på t ex för sent inbetald skatt. Skulle ett bolag betala parkeringsböter för anställd skall detta räknas som löneförmån och upptas på kontrolluppgiften. Föreningsavgifter är inte heller avdragsgilla. Kostnadsränta på skattekontot är inte avdragsgilla. I konsekvens med detta är inte intäktsräntan skattepliktig.

Vidare är inte representationsutgifter som överstiger avdragsramarna avdragsgilla.

Akkumulerad inkomst

Akkumulerad inkomst kallas sådan inkomst som åtnjuts under ett år men som hänförs till två eller flera år. Det finns möjlighet att vid den statliga taxeringen få sådan inkomst fördelad på det antal år den anses ha intjänats, dock högst 10 år. Det skall sålunda vara fråga om inkomster av engångskaraktär och inte sådana inkomster som normalt erhålls varje år. Observera att inkomsten skall medtagas i deklARATIONEN på vanligt sätt. Skattemyndigheten räknar om skatten, utslagen på ett flertal år. Då reglerna är snåriga och omfattande rekommenderas att expertis tillfrågas.

Periodiseringsfond

I deklARATIONEN, blankett NE (du måste ha näringsinkomst) finns möjlighet att göra ett avdrag för avsättning till en s. k. periodiseringsfond med 30% av vinsten justerad på visst sätt. Några pengar skall inte inbetalas till något "konto" utan det är endast ett avdrag i deklARATIONEN. Efter senast sex år måste fonden "upplösas" och då tas upp som inkomst i deklARATIONEN.

Expansionsfond

Fysisk person kan, frivilligt, låta viss del av vinsten i näringsverksamheten kvarstå i verksamheten och då bli beskattad med en expansionsfondskatt på 22 %. Meningen är att du som näringsidkare skall bli beskattad ungefär som om du bedrev verksamheten i ett aktiebolag.

Positiv eller negativ räntefördelning

Vid beräkning av inkomst av näringsverksamhet kan positiv eller negativ räntefördelning uppstå. Då detta, förmodligen, gäller endast för ett fåtal av föreningens medlemmar, redogörs inte vidare för detta här.

Då reglerna för expansionsmedelsskatt och positiv eller negativ räntefördelning är mycket komplicerade, hänvisas till Skatteverkets informationsbroschyr Skatteregler för enskilda näringsidkare, alternativt kan du ta kontakt med din revisor.

Mervärdesskatt

1997 infördes mervärdesskattskyldighet inom kulturområdet och att upplåtelse och överlåtelse av upphovsrättsligt material blev momspliktigt. Skattesatserna är:

6 % på upphovsrätt till konstnärliga verk.

Observera! Bildkonstverk (målningar etc.) 6 %
Brukskonst rätt till 6 eller 25 %
Byggnadskonst 25 %

12 % på konstnärns försäljning av egna verk om försäljning inklusive moms för inkomståret uppgår till 336 000 kr (300 000 kr + 36 000 kr moms = 336 000kr). Försäljningen blir då momspliktig fr.o.m. första kronan och uppåt. Försäljning under 300 000 kr är inte momspliktig. Konstnären kan dock ansöka om frivillig skattskyldighet för moms.

25 % på grafisk formgivning och reklam/information.

Den som bedriver verksamhet yrkesmässigt och deklarerar som näringsidkare är alltid moms skyldig oavsett vilken typ av skattsedel, F-skatt eller A-skatt, man har.

Även den som deklarerat sina inkomster som tjänst är skattskyldig till moms om man bedriver verksamhet i näringsliknande former.

I bokföringen är det viktigt att man skiljer på inkomst, och moms som tas ut på inkomst, (=utgående moms), och på kostnader och den moms man betalar på kostnaderna(=ingående moms).

Exempel

	<u>1 upphovsrätt</u>	<u>2 grafisk formg/rekl</u>
Kunderna har under året betalat	53.000	62.500
I detta ingår moms med 50.000 x 6%=	3.000	
I detta ingår moms med 50.000 x 25%		<u>12.500</u>
Bokförd inkomst	50.000	50.000
Jag har betalat ut för material etc.	25.000	25.000
I detta ingår moms med 20.000 x 25%	<u>5.000</u>	<u>5.000</u>
Bokförd kostnad	20.000	20.000
Skattemässigt blir det så här:		
Egenavgifter beräknas på 50.000-20.000=		
30.000 x 25%	7.500	7.500
Inkomstskatt beräknas på (30.000-7.500)30%=	<u>6.750</u>	<u>6.750</u>

Summa	14.250	14.250
Utgående moms	3.000	12.500
Ingående moms	<u>- 5.000</u>	<u>- 5.000</u>
Totalt att betala i skatt, egenavgifter och moms	12.250	21.750

Egenavgifter och inkomstskatt beräknas på inkomster minus kostnader, exklusive moms.

Momsregler

Reglerna är föranledda av ett EG-direktiv om nya regler för fakturering när det gäller mervärdesskatt. Av direktivet följer att de nya reglerna skall vara införda i medlemsstatens nationella lagstiftning den 1 januari 2004. Nedan följer ett axplock av reglerna;

En faktura skall enligt reglerna innehålla följande uppgifter.

1. Datum för utfärdande.
2. Ett löpnummer baserat på en eller flera serier, som ensamt identifierar fakturan.
3. Säljarens registreringsnummer för mervärdesskatt.
4. Köparens registreringsnummer för mervärdesskatt. Behöver endast anges om kunden är skattskyldig för förvärvet (omvänd skattskyldighet) eller om en köpare i annat EG-land åberopat sitt VAT-nummer för att få leveransen/tillhandahållandet utan moms.
5. Fullständigt namn och adress för den skattskyldiga personen och hans kund.
6. De levererade varornas mängd och art eller de tillhandahållna tjänsternas omfattning och art.
7. Datum då leveransen av varor eller tillhandahållandet av tjänster utförts eller slutförts eller det datum då a conto-betalning erlagts, om ett sådant datum kan fastställas och det skiljer sig från datum för fakturans utförande.
8. Beskattningsunderlaget för varje skattesats eller undantag, enhetspriset exklusive skatt, samt eventuell prisedsättning eller rabatt om dessa inte är inkluderade i enhetspriset.
9. Tillämpad mervärdesskattsats.
10. Den mervärdesskatt som skall betalas.

Underskottsavdrag

I deklarationen för inkomståret 2016 finns möjlighet att dra av underskott av nystartad, påbörjad från 2012, aktiv näringsverksamhet från inkomst av tjänst, istället för att rulla underskottet vidare till nästkommande år. Avdraget görs som allmänt avdrag med högst 100.000 kronor per år under de fem första åren.

Om näringsverksamheten avser litterär, konstnärlig eller därmed jämförlig verksamhet finns även möjlighet att dra av underskottet som allmänt avdrag, även om verksamheten inte är nystartad. Villkoren är att verksamheten under beskattningsåret och något av de närmast föregående tre beskattningsåren givit intäkter av någon betydelse och att verksamheten ska bedrivas aktivt. Med betydande intäkter avses intäkter med minst ett halvt basbelopp under något av de aktuella åren.

Liten ordlista

A-skatt bruttolön	Preliminär skatt som arbetsgivaren drar från
Balansräkning	Visar rörelsens tillgångar och skulder
Beskattningsbar inkomst	Taxerad inkomst minskad med grundavdraget
Beskattningsår	Det år inkomsten intjänats
Besvär	Överklagande av myndighets beslut
Bokföringsmässiga grunder	Bokföring av intäkt resp. kostnad skall ske vid den tidpunkt när dessa uppkommit.
Bokslut	Resultaträkning och balansräkning
Bokslutsdag	Sista dagen på verksamhetsåret
Dagbok	Obligatorisk bok för alla bokföringsskyldiga, vilket alla som bedriver näringsverksamhet är. Finns också som dataprogram
Eftertaxering	Taxering som företas i de fall skatteskyldig avgivit oriktiga deklarationer eller inga uppgifter alls
F-skatt	Skatt baserad på preliminär självdeklaration och som du själv som företagare betalar varje månad med ett fastställt belopp
Fysisk person	Juridiskt begrepp som betecknar en enskild människa till skillnad från juridisk person.
Förbrukningsinventarier	Inventarier som normalt förbrukas inom 3 år och kan därför bokföras direkt som en kostnad
Kompletteringsbetalning	Inbetalning av skatt efter inkomstårets slut för att undvika kostnadsränta. Denna inbetalning skall vara bokförd på skatteverkets konto senast den 14 februari eller 4 maj 2017, för att helt undgå eller minska kostnadsräntan.
Lager	Beståndet av färdiga produkter
Förvaltningsdomstolen	Handlägger klagomål över beslut av Skatteverket
Naturaförmåner	Ex fri kost, fri bostad, fri bil, fri telefon, fria tidningar. Samtliga dessa förmåner är skattepliktiga.
Nettovinst	Skillnad mellan samtliga intäkter och kostnader
Restavgift	Avgift som tas ut om skatt ej inbetalas i rätt tid

Restvärdeavskrivning inventarier	Metod för skattemässig avskrivning på maskiner och inventarier
Resultaträkning	Visar näringsverksamhetens intäkter och kostnader
Sakförsäkring	Avser främst egendomsförsäkringar
Skönstaxering inkomst	Taxering som grundas på av Skatteverket uppskattad inkomst
Taxerad inkomst	Det belopp som fastställs vid taxering
Traktamente	Ersättning till anställd eller egen företagare för levnadskostnader vid vistelse i tjänsten utanför bostadsorten
Uppbördstermin	Bestämd tidsperiod då personalskatt och F-skatt skall betalas in till myndigheterna. Personalskatt och sociala avgifter för anställd betalas varje månad.
Utgående balans	Visar näringsverksamhetens tillgångar och skulder vid årets slut
Verifikation	Skriftlig handling som styrker en bokförd transaktion

Skatteverkets tolkning

Kulturarbetare med egen verksamhet

Du som är fritt utövande kulturarbetare redovisar dina inkomster som inkomst av näringsverksamhet. Samma regler gäller för dig som för andra företagare, men det finns dessutom vissa specialregler för dig som arbetar med kultur.

Vem är fritt utövande kulturarbetare?

Vi måste gå i två steg för att avgöra vem som är fritt utövande kulturarbetare.

Först måste vi bedöma om den som jobbar med kultur är näringsidkare eller inte. Sedan blir nästa fråga om personen är en fritt utövande kulturarbetare.

Näringsverksamhet?

Det är svårt att göra bedömningen om en kulturarbetare är näringsidkare eller anställd. För att var näringsidkare krävs att man uppfyller kraven på självständighet, varaktighet och vinstsyfte. När det gäller t.ex. musiker så anses de oftast inte uppfylla kravet på självständighet utan de betraktas istället som anställda av arrangören.

Fritt utövande kulturarbetare?

En fritt utövande kulturarbetare är en person som är näringsidkare och som

- ägnar sig åt skapande eller annat konstnärligt arbete,
- är yrkeskunniga inom sitt område och
- ägnar sig yrkesmässigt åt konstnärligt arbete.

Det är Konstnärsnämnden i samarbete med Sveriges författarfond som har tagit fram de här kriterierna.

I prop. 1984/85:93 om kulturarbetares skatteförhållanden beskrivs kulturarbetare på följande sätt:

"Ett levande kulturliv är beroende av kulturarbetarnas insatser. Musiker, författare, bildkonstnärer m.fl. berikar vår tillvaro och skapar bestående värden."

I våra exempel i texten kommer du att möta Lena som är konstnär och Leif som är författare och journalist.

Näringsverksamhet eller anställning?

Vi sa nyss att fria kulturarbetare är näringsidkare. Trots det är det vanligt att ha både närings- och anställningsinkomster. I så fall ska du ha en FA-skattsedel.

Den vanliga verksamheten (måleriet författarskapet el. dyl.) är själva näringsverksamheten. Om du får tillfälliga uppdrag som har en naturlig anknytning till den vanliga verksamheten, t.ex. föredrag eller information om den egna verksamheten, så ska även den intäkten tas upp i näringsverksamheten.

Andra uppdrag, t.ex. föredrag som inte handlar om din egen verksamhet, läraruppdrag eller anställning i projekt ska normalt sett redovisas som inkomst av tjänst, dvs. som en vanlig anställningsinkomst.

Exempel

All inkomst som Lena får när hon säljer sina tavlor är inkomst av näringsverksamhet. Om hon får ett uppdrag att föreläsa om sin egen konst ska intäkten ingå i näringsverksamheten. Om hon däremot föreläser eller är lärare i en studiecirkel om konst i allmänhet så ska den inkomsten redovisas som inkomst av tjänst.

När startar näringsverksamheten?

När blir din verksamhet yrkesmässig? Det gäller att kunna skilja på vad som är hobby och vad som är näringsverksamhet. Tecken som tyder på att verksamheten är yrkesmässig är t.ex.:

- att du skaffat ateljé eller arbetslokal
- att du skaffat behövlig utrustning
- att du ägnar mycket tid åt verksamheten
- att du har utbildning för verksamheten
- att du anslutit dig till intresseorganisation
- att du kan göra sannolikt att du snart kommer att få intäkter

När du bedriver din verksamhet yrkesmässigt är det dags att registrera den. Du ansöker om F-skattsedel/FA-skattsedel och momsregistrering på en Skatte- och avgiftsanmälan som finns på Skatteverkets hemsida.

Kom ihåg att fria kulturarbetare är bokföringsskyldiga på samma sätt som företagare i allmänhet.

Intäkter i verksamheten

Alla intäkter som hör till verksamheten är skattepliktiga, det gäller även t.ex. försäljning av inventarier.

Fria kulturarbetare kan få bidrag eller stipendier av olika slag t.ex. från Konstnärsnämnden eller Sveriges författarfond. Om ett bidrag av den här typen beviljas för minst tre år räknas det som periodisk intäkt och redovisas som skattepliktig inkomst av tjänst.

Om du får ett bidrag beviljat för kortare tid, utan krav på motprestation, är det inte en skattepliktig intäkt. Det räknas som ett icke skattepliktigt stipendium. (Syftet kan vara att ge ekonomisk trygghet)

I vissa fall ska bidrag redovisas som inkomst av näringsverksamhet, t.ex. projektbidrag som utgår till ett mer målinriktat konstnärligt kostnadskrävande utvecklingsarbete.

Kostnader i verksamheten

Allmänt kan man säga att alla kostnader som hör till verksamheten och som du haft för att få intäkter är avdragsgilla. Personliga levnadskostnader är aldrig avdragsgilla!

Kulturarbetares kostnader "liknar" ofta personliga levnadskostnader, därför kan gränsdragningen ibland vara svår. Det är viktigt att du kan förklara att dina kostnader hör till verksamheten.

För dig som är fri kulturarbetare vill vi särskilt ta upp några speciella punkter.

Kostnader innan verksamheten startar

Det är vanligt att man har haft kostnader för verksamheten innan den blivit yrkesmässig, innan man registrerat sig som näringsidkare. Kostnaderna är avdragsgilla om de uppkommit samma år som näringsverksamheten startas eller året innan. Förutsättningen är att kostnaden skulle godkännas om näringsverksamheten varit igång och att kostnaden är direkt avdragsgill. Ytterligare ett villkor för avdragsrätt är förstås att man har sparat kvitton eller fakturor på inköpen.

När det gäller inventarier som anskaffats före näringsverksamhetens början får de tas upp till det marknadsvärde de har den dag näringsverksamheten startas.

Exempel

Leif registrerade sin näringsverksamhet den 1 september. Han köpte in papper till skrivaren och annat kontorsmaterial under året innan, som han använt i sin verksamhet. Dessa kostnader är avdragsgilla med kvitton som underlag. Momsen är också avdragsgill men observera de formella kraven för momsavdrag.

Leif köpte en dator för att använda i verksamheten redan i maj året innan. Eftersom en dator anses vara ett inventarie får den tas upp till det värde som datorn anses ha den 1 september när näringsverksamheten startas. Ett sätt att få fram ett marknadsvärde på datorn är att fråga ett företag som säljer datorer. Det marknadsvärde man får fram utgör sedan avskrivningsunderlag. Momsen är inte avdragsgill när det gäller inventarier som köpts innan verksamheten startas. Momsbeloppet får istället räknas in i avskrivningsunderlaget.

Arbetsrum

Många näringsidkare har sin arbetslokal i hemmet. Bland fria kulturarbetare är detta mycket vanligt. Du kan få avdrag för arbetsrum i egen bostad - under vissa förutsättningar:

Om du har en särskilt inrättad del i bostaden som du använder i din verksamhet så kan du få avdrag för skälig del av bostadskostnaderna t.ex. hyra, vatten och el. OBS! Med särskilt inrättad del menas att denna delen av bostaden inte alls kan användas privat. Exempel kan vara musikstudio eller ateljé. Varje enskilt fall bedöms för sig.

Har du inte ett särskilt inrättat arbetsrum i bostaden och du har jobbat minst 800 timmar i hemmet kan du få avdrag med ett schablonbelopp på 2.000 kronor per år om du bor i villa eller 4.000 kronor om du bor i bostadsrätt eller hyreslägenhet.

Exempel

Konstnären Lena får avdrag för skälig del av sina boendekostnader för sin ateljé eftersom hon inte kan använda den privat. I Lenas fall beror det bland annat på att fernissor & lacker, starka lukter och giftiga färger förvaras där och att starka lysrör installerats som inte är lämpliga för bostadsändamål.

Leif som också arbetar i ett rum i sin egen bostad får inte avdrag med skälig del av boendekostnaderna eftersom hans arbetsrum kan användas privat. Han får istället avdrag med schablonbeloppet 4.000 kronor (han bor i lägenhet).

Resor

Resekostnader som hör till verksamheten är avdragsgilla precis som för andra företagare. Lagstiftaren understryker dock betydelsen av resor för de fria kulturarbetarna och anger särskilt att avdrag medges i den mån resorna inte är personliga levnadskostnader.

Varulager

En kulturarbetares varulager är vanligen inte så stort. I vissa fall kan det förstås vara betydande och i de fallen är det viktigt att varulagervärderingen sker korrekt.

De vanliga reglerna för varulagervärdering gäller. Läs mer i broschyren Skatteregler för enskilda näringsidkare.

När det handlar om värdet på färdiga men ännu inte sålda verk är det summan av:

- materialkostnader
- värdet av anlita arbetskraft
- övriga direkta kostnader

Värdet av ditt eget arbete ska däremot inte räknas in i det skattemässiga lagervärdet.

I normalfallet bortser man också från alster som tillkommit i experimentsyfte t.ex. skisser och modeller. Om man trots allt säljer en modell, skiss eller dyl. är givetvis intäkten skattepliktig som vanligt.

Skattemässiga justeringar

Om du har ett överskott i verksamheten så finns möjligheten att göra skattemässiga justeringar när du deklarerar. Detta innebär att du jämnar ut skatten mellan olika år.

Precis som andra företagare har kulturarbetare möjlighet att göra räntefördelning och göra avsättning till periodiseringsfond och expansionsmedel.

För kulturarbetare finns dessutom möjligheten att skatteutjämna enligt reglerna för ackumulerad inkomst och upphovsmannakonto.

Akkumulerad inkomst

När man har inkomst av litterär eller konstnärlig verksamhet är det vanligt att inkomsterna varierar mycket mellan olika år. Om du får extra hög inkomst ett år på grund av att du fått ersättning för ett stort arbete som du hållit på med i minst två år har du möjlighet att få en särskild beräkning av den statliga skatten (ackumulerad inkomst). Fördelen för dig är att du då kan slippa de tröskeleffekter som den statliga skatten ger. Se vidare om skiktgränser.

En ackumulerad inkomst är en inkomst som hänför sig till minst två år. Den ackumulerade inkomsten måste uppgå till minst 50.000 kronor och den totala beskattningsbara inkomsten ska uppgå till minst skiktgränsen + 50.000 kronor för att du ska kunna få denna särskilda skatteberäkning. Läs mer i avsnittet ackumulerad inkomst i broschyren.

Exempel

Leif har under 2014-2016 arbetat med en deckarserie i fem delar. Deckarserien ges ut under år 2014 och Leif får royalty med 100.000 kronor. Kostnaderna för att producera deckarserien uppgår till 20.000 kronor. Leifs totala beskattningsbara förvärvsinkomst hamnar på 300.000 kronor för inkomståret 2016.

Leif redovisar inkomsten som vanligt i sin inkomstdeklaration i maj 2017. Samtidigt ansöker han om särskild skatteberäkning för den statliga skatten på grund av ackumulerad inkomst.

Vid beräkningen utgår skattemyndigheten från den ackumulerade inkomsten efter avdrag för kostnader, dvs. 80.000 kronor. Detta belopp fördelas på det antal år som Leif arbetat med deckarserien alltså tre år. Skatten räknas sedan ut efter hur det skulle blivit om detta belopp lagts till inkomsten 2014, 2015 respektive 2016. Eftersom Leif hade betydligt lägre inkomst under 2014 och 2015 så blir den statliga skatten på detta sätt lägre.

Upphovsmannakonto

När man har inkomster som varierar mycket mellan olika år är upphovsmannakonto ett sätt att fördela inkomsterna jämnare. Ett år då ditt resultat är ovanligt bra kan du i vissa fall sätta in en del av vinsten på banken, på ett särskilt upphovsmannakonto. Där är pengarna låsta tills du tar ut dem och det måste du göra inom fem år. När du tar ut pengarna från kontot ingår de i ditt resultat och blir beskattade.

Exempel

Lena har haft extra stora inkomster under året p.g.a. en stor lyckad utställning med bra försäljning. Hennes inkomster uppgår till 400.000. Under de två åren innan hade hon inkomster på ca 200.000 kronor per år.

Lena uppfyller de villkor som krävs för att sätta in pengar på ett upphovsmannakonto. Lena tar kontakt med sin bank och beslutar sig för att sätta in 50.000 på ett upphovsmannakonto. Insättningen gör hon innan deklARATIONEN ska vara inlämnad. Det innebär att hon inte behöver skatta för de 50.000 kronorna inkomståret utan först det år hon tar ut pengarna från kontot. Det måste hon göra senast 31 december fem år senare. Om hon skulle redovisa ett lågt resultat innan dess kan hon välja att plocka fram pengarna då och på så sätt få dem lägre beskattade beroende på att den statliga skatten är progressiv.

Underskottsavdrag

Om din verksamhet går med förlust så redovisar du ett underskott. Huvudregeln för underskott i näringsverksamhet är att det rullas vidare till nästa år. Då kvittas det mot det årets vinst alternativt läggs till det årets underskott. Underskottet kan alltså växa och rullas vidare utan tidsbegränsning.

För fria kulturarbetare finns också en annan möjlighet. Du kan välja att göra avdrag för ett underskott i näringsverksamheten direkt mot samma års anställningsinkomster. Du får göra avdrag

utan beloppsbegränsning men bara för det aktuella årets underskott, dvs. inte för inrullade underskott.

En förutsättning för få göra kvitta underskottet mot tjänsteinkomster är att du haft intäkter av kulturarbetet av någon betydelse, minst ett halvt basbelopp, under beskattningsåret eller de tre närmast föregående åren.